

---

Vergaderjaar 2026-2027

---

**36 894**

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, Het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Een cultuurkompas voor Europa

**F**

**BRIEF VAN DE LEDEN ŠEFČOVIČ EN MICALLEF VAN DE EUROPESE COMMISSIE**

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 29 september 2026

*De Europese Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar tweede advies over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's getiteld "Een cultuurkompas voor Europa" (COM(2025) 785 final). Ongeveer 38 % van de Europeanen op het platteland beschouwt afstand als een belemmering voor de toegang tot culturele locaties<sup>1</sup>. In het cultuurkompas wordt een strategisch kader voorgesteld om de rol van cultuur in de beleidsvorming te integreren en te versterken en cultuur centraal te stellen in het beleid van de Unie. Het kompas bevat een visie waarbij culturele kansen en EU-steun alle delen van Europa moeten bereiken, met inbegrip van kleinere culturele initiatieven en actoren die actief zijn in plattelands-, ontvolkte, afgelegen, grens- en minder ontwikkelde regio's. De uitvoering van het cultuurkompas zal worden ondersteund door drie onderling verbonden horizontale beleidsinstrumenten: een periodiek verslag over de stand van zaken van de cultuur in de EU, een gestructureerde EU-dialoog over cultuur en een EU-hub voor culturele gegevens. Deze vlaggenschipacties zullen onder meer helpen om de deelname aan cultuur te monitoren, hardnekkige lacunes in de toegang op te sporen en ervoor te zorgen dat de perspectieven van kleinere organisaties en ondervertegenwoordigde regio's worden meegenomen in de toekomstige beleidsontwikkeling. Daarnaast werd in het cultuurkompas voor Europa de oprichting aangekondigd van het netwerk van culturele jongerenambassadeurs om kwesties op het gebied van cultuurbeleid te bespreken. Deelname aan het netwerk door jongeren uit afgelegen en minder verbonden gebieden zal ook worden aangemoedigd. Daarnaast werkt de Commissie aan de ontwikkeling van een peer-learningproject om de mogelijkheden voor culturele en creatieve professionals in plattelandsgebieden uit te breiden, met als doel de regionale aantrekkelijkheid te vergroten en te voorkomen dat jongeren wegtrekken.*

---

<sup>1</sup> Europeans' attitudes towards culture — mei 2025 — Eurobarometer-enquête.  
<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3364>.

*De Commissie erkent de uitdagingen waarmee actoren en organisaties in de culturele en creatieve sectoren worden geconfronteerd bij de toegang tot EU-financiering, waaronder beperkte administratieve capaciteit, minder middelen om aanvragen voor te bereiden en moeilijkheden om hun weg te vinden in de beschikbare financieringsmogelijkheden.*

*Om deze reden zal de Commissie zich harder inzetten om EU-financiering toegankelijker te maken. Ook wordt nagedacht over vereenvoudigingsmaatregelen. Zoals aangekondigd in het cultuurkompas zal de CulturEU-financieringsgids, een wegwijzer die belanghebbenden informeert over de beschikbare EU-financieringsmogelijkheden voor cultuur, worden bijgewerkt om rekening te houden met het volgende meerjarig financieel kader 2028-2034. Tegelijkertijd heeft de Commissie in het cultuurkompas de ontwikkeling van EU-richtsnoeren voor strategische investeringen in cultuur aangekondigd om het doeltreffende gebruik van EU-instrumenten te ondersteunen. Bij deze richtsnoeren zal erop worden gelet dat dergelijke investeringen ten goede komen aan een breed scala aan culturele actoren en gebieden.*

*Om belemmeringen voor toegang aan te pakken, zullen het programma Creatief Europa en het voorgestelde AgoraEU-programma voor 2028-2034 specifieke financiële steun van de EU blijven verlenen aan de culturele en creatieve sectoren en industrieën van Europa en tegelijkertijd de participatie, inclusie en culturele diversiteit in heel Europa blijven bevorderen. In het kader van Creatief Europa zijn verschillende projecten gefinancierd om culturele en creatieve professionals in plattelandsgebieden te ondersteunen. De Commissie onderzoekt de opties om dergelijke mogelijkheden verder uit te breiden.*

*Bovendien wordt in het kader van Creatief Europa de invoering van een systeem van vereenvoudigde subsidies — met inbegrip van forfaitaire subsidies en doorgifte van subsidies — beschouwd als een belangrijke stap om te zorgen voor een bredere deelname, ook van kleinere of lokale organisaties met beperkte financiële en organisatorische capaciteiten, zoals vastgesteld in de tussentijdse evaluatie van het programma. Met name modellen voor de doorgifte van subsidies, die voor verschillende acties van het programma worden gebruikt, resulteren in meer flexibiliteit en lagere administratieve lasten voor begunstigden. Voor het toekomstige AgoraEU-programma wordt overwogen de doorgifte van subsidies met vereenvoudigde aanvragen, vaste bedragen en resultaatgerichte rapportage breder in te zetten, voortbouwend op de succesvolle ervaringen bij Creatief Europa.*

*Als gevolg van economische stagnatie, verminderde arbeidskansen en ongelijke toegang tot diensten gaan mensen, vooral jongeren, elders op zoek naar toekomstperspectieven, voornamelijk in stedelijke gebieden. Om demografische achteruitgang en een uittocht van jongeren te voorkomen, zijn alomvattende, plaatsgebonden beleidsbenaderingen en investeringen nodig om de territoriale ontwikkeling, de aantrekkelijkheid en de welvaart te stimuleren. In dit verband zal de faciliteit voor het Nieuw Europees Bauhaus 2025-2027 projecten financieren om wijken nieuw leven in te blazen door middel van duurzame, inclusieve en hoogwaardige ontwerpen. Daarnaast is de Commissie van mening dat digitalisering een aanvulling moet zijn op en geen vervanging mag zijn van fysieke culturele infrastructuur, met name in plattelandsgebieden, waar deze een essentiële rol speelt in de sociale cohesie, het gemeenschapsleven en de toegang tot cultuur.*

*De Commissie organiseert regelmatig raadplegingen van belanghebbenden om rechtstreekse feedback te krijgen over de uitvoering van het EU-beleid en de vereenvoudiging van de EU-regels en -uitgaven.*

Zo vond op 18 juni 2026 een realitycheck-bijeenkomst plaats met programmeringsautoriteiten en projectontwikkelaars uit de praktijkgemeenschap van het Nieuw Europees Bauhaus. Hierbij werden belangrijke knelpunten vastgesteld, zoals de kritieke behoefte aan vroegtijdige betaling van voorschotten om kleinere begunstigden zoals lokale organisaties te ondersteunen. Tijdens de besprekingen werd ook gewezen op het belang van capaciteitsopbouw (bv. via het door het EFRO gefinancierde Stedelijk Europa-initiatief<sup>2</sup>) voor potentiële en toekomstige begunstigden, zodat zij een beter inzicht krijgen in de waarden en werkbeginselen van het Nieuw Europees Bauhaus en beter opgestelde aanvragen kunnen indienen.

In 2026/2027 zal de Commissie deskundige bijstand op maat verlenen aan 14 beheersautoriteiten, intermediaire instanties en uitvoerende instanties in negen lidstaten. Mede dankzij deze steun kunnen zij de beginselen van het Nieuw Europees Bauhaus integreren in oproepen tot het indienen van voorstellen en selectieprocedures en tegelijkertijd de voorbereiding van projecten ondersteunen en het gebruik van vereenvoudigde vergoedingsmodellen onderzoeken, zoals financiering die niet aan kosten is gekoppeld en vereenvoudigde kostenopties. Deze maatregelen kunnen de toegang tot financiering voor kleinere begunstigden verbeteren door de administratieve complexiteit te verminderen.

Daarnaast zorgen de Nieuw Europees Bauhaus-prijzen, met directe steun van de Europese Commissie, voor meer zichtbaarheid en erkenning voor uitmuntende projecten en ideeën van jongeren die de verscheidenheid aan culturen in en buiten Europa vieren. Ondertussen biedt de NEB-boost voor kleine gemeenten steun aan kleinere actoren die duurzame, inclusieve en aantrekkelijke projecten willen ontwikkelen.

Met de blik op de toekomst heeft de Commissie er in haar voorstel voor de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap naar gestreefd de territoriale dimensie te versterken door verplicht te stellen dat deze plannen de uitdagingen aanpakken waarmee gebieden met specifieke behoeften, waaronder plattelandsgebieden, worden geconfronteerd. In dit verband heeft de Commissie voorgesteld om Leader ("Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale" — verbindingen tussen acties voor de ontwikkeling van de plattelandseconomie) als verplichte interventie te handhaven, ten minste voor plattelandsgebieden die met specifieke nadelen te maken hebben. Leader zal steun blijven verlenen aan projecten die bijdragen tot de economische, sociale en ecologische ontwikkeling van plattelandsgebieden, waaronder culturele projecten. Daarnaast biedt het voorstel van de Commissie mogelijkheden om culturele projecten te ondersteunen, onder andere in plattelandsgebieden, door middel van maatregelen die cultuur bevorderen als katalysator voor Europese waarden en die een levendige en diverse culturele sector ondersteunen, maar ook door maatregelen voor capaciteitsopbouw te ondersteunen, waaronder voor belanghebbenden op regionaal en lokaal niveau.

---

<sup>2</sup> Het Stedelijk Europa-initiatief ondersteunt stedelijke gebieden van verschillende omvang in heel Europa met innovatieve acties, capaciteits- en kennisopbouw, beleidsontwikkeling en communicatie over duurzame stedelijke ontwikkeling. Voor de programmeringsperiode 2021-2027 beschikt het over een totale EFRO-begroting van 450 miljoen EUR en wordt het indirect beheerd door de Europese Commissie en uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de regio Hauts-de-France. Meer informatie: Wat is het Stedelijk Europa-initiatief? Stedelijk Europa-initiatief, <https://www.urban-initiative.eu/what-european-urban-initiative>.

*In het voorstel wordt ook het recht om te blijven als belangrijke factor voor duurzame welvaart in de EU aangeduid, doordat het de aantrekkelijkheid en veerkracht van gebieden vergroot door middel van geïntegreerde ontwikkelingsstrategieën waarmee lokale uitdagingen worden aangepakt, onder andere in plattelandsgebieden.*

*In dit verband werkt de Commissie aan een specifieke strategie inzake het recht om te blijven om gebieden aantrekkelijker te maken, onder meer door middel van strategieën voor de geïntegreerde ontwikkeling van gebieden die worden getroffen door economische stagnatie en demografische achteruitgang. De nadruk zal daarbij liggen op openbare diensten en particuliere activiteiten, onderwijs en vaardigheden alsmede vervoer en digitale connectiviteit, om ervoor te zorgen dat mensen een goede levenskwaliteit hebben en zich ten volle kunnen ontplooiën op de plek waar zij vandaan komen.*

*Wat cultureel erfgoed betreft, blijft het bevorderen, behouden en beschermen van cultureel erfgoed, met inbegrip van de digitale dimensie ervan, een kernprioriteit van de EU-beleidsvorming en -financiering. Deze inzet komt tot uiting in initiatieven zoals het Europees erfgoedlabel, de Europese erfgoeddagen, de Europese erfgoedprijzen/Europa Nostra-prijzen en de Europese erfgoedhub. Voortbouwend op deze verwezenlijkingen streeft de Commissie ernaar cultuur en erfgoed te integreren in al het relevante EU-beleid om de bescherming en het behoud van het cultureel erfgoed van Europa te versterken, rekening houdend met de specifieke behoeften van de sector. Als onderdeel hiervan zal de Commissie het Europees erfgoedlabel vernieuwen en versterken om ervoor te zorgen dat het relevant blijft.*

*In tijden van toenemende geopolitieke spanningen en instabiliteit blijven internationale culturele betrekkingen belangrijk om de vrede, stabiliteit en veiligheid te bewaren. Juist in onstabiele tijden wordt een dergelijk engagement nog relevanter, omdat het kan bijdragen tot dialoog, veerkracht en constructieve internationale partnerschappen. De steun van de EU voor internationale culturele betrekkingen is derhalve niet marginaal, maar maakt deel uit van een bredere inspanning om de stabiliteit, veiligheid en vreedzame samenwerking te bevorderen. De financiering van internationale culturele betrekkingen staat echter niet op zichzelf. De desbetreffende begrotingstoewijzingen worden overeengekomen volgens de geldende procedures en worden vastgelegd in de jaarlijkse werkprogramma's van Creatief Europa. Zo wordt gezorgd voor passend politiek toezicht en afstemming op gezamenlijk overeengekomen Europese prioriteiten.*

*De Commissie erkent ten volle het belang van investeringen in nationale culturele infrastructuur en ecosystemen, alsook de verschillende realiteit in de lidstaten. Steun voor internationale culturele betrekkingen moet daarom niet als een alternatief voor nationale culturele investeringen worden gezien, maar als een aanvullend instrument. Hij versterkt het internationale bereik, de veerkracht en het concurrentievermogen van de culturele en creatieve sectoren van Europa en creëert tegelijkertijd kansen voor Europese kunstenaars, professionals uit de cultuursector en organisaties om samen te werken met partners en doelgroepen over de hele wereld.*

*De Commissie erkent ook dat een bloeiend cultureel leven in plattelandsgebieden afhankelijk is van langetermijninvesteringen in de lokale culturele infrastructuur, organisaties en gemeenschappen. Meer in het algemeen heeft de Commissie samen met het Europees Investeringsfonds (EIF) innovatieve financieringsinstrumenten ontwikkeld als alternatief voor traditionele subsidiefinanciering, die zijn bedoeld als hefboom voor de financiële markten, wat zowel eigen vermogen als leningen betreft, ten behoeve van de media en andere culturele en creatieve sectoren.*

*Om voort te bouwen op de goede resultaten op het gebied van de media van de InvestEU-garanties en van de garantiefaciliteit voor de culturele en creatieve sector en het aandeleninvesteringsinstrument MediaInvest, zal de Commissie nieuwe financiële instrumenten onderzoeken om particulier kapitaal aan te trekken en investeringen in de culturele en creatieve sectoren, waaronder start-ups en bedrijven, te stimuleren om hun creatie- en innovatiecapaciteit te vergroten. De EU volgt dus een evenwichtige aanpak, waarbij de nationale bevoegdheden en context worden erkend en geëerbiedigd en tegelijkertijd acties met een duidelijke meerwaarde op EU-niveau worden ondersteund.*

*Wat de regionale identiteit betreft, erkent de Commissie ten volle dat regionale identiteiten, culturen, dialecten, volkstradities en lokale gewoonten een essentieel onderdeel vormen van het Europese culturele erfgoed. Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en artikel 167 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ligt de verantwoordelijkheid voor de bescherming en bevordering ervan in de eerste plaats bij de lidstaten en, in voorkomend geval, bij de regionale en lokale overheden, terwijl de Unie hun optreden ondersteunt en aanvult. De Unie verbindt zich ertoe de verscheidenheid van cultuur en taal te eerbiedigen en te bevorderen, overeenkomstig artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 22 van het Handvest van de grondrechten. De Commissie bevordert de meertaligheid in Europa, onder meer door jaarlijks de Europese Dag van de talen te organiseren en door het leren van nieuwe talen te ondersteunen via Erasmus+ en de alliantie voor taaltechnologie, om excellentie op het gebied van taaltechnologie te bevorderen en de taalkundige verscheidenheid en de culturele rijkdom van Europa in stand te houden.*

*De Commissie hoopt dat zij met de toelichting in dit antwoord voldoende is ingegaan op de door de Eerste Kamer aan de orde gestelde punten en kijkt ernaar uit de politieke dialoog in de toekomst voort te zetten.*

*Maroš Šefčovič*  
*Lid van de Commissie*

*Glenn Micallef*  
*Lid van de Commissie*



## ***Bijlage***

### **Voorbeelden van acties van de Commissie ter ondersteuning van de deelname aan cultuur, territoriale cohesie en culturele ontwikkeling in plattelandsgebieden, grensregio's en gebieden die met demografische uitdagingen worden geconfronteerd**

Sinds 2021 heeft het onderdeel Cultuur van Creatief Europa 22 % (ruim 124 miljoen EUR) van de totale toegewezen EU-subsidie toegewezen aan projecten die worden gecoördineerd door organisaties in de grensregio's (zoals gedefinieerd door Eurostat: [Eurostat / Regions and Cities Illustrated \(RCI\)](#)) en 5 % (30,9 miljoen EUR) aan projecten in voornamelijk plattelandsgebieden<sup>3</sup>. Het is niet mogelijk om de programmeergegevens te filteren op ontvolkte regio's; volgens een recente analyse van Eurostat hebben echter vooral plattelandsgebieden te maken met ontvolking<sup>4</sup>.

#### **1. Acties ter ondersteuning van jongeren, de deelname aan cultuur en de opbouw van veerkracht in plattelands- en afgelegen gebieden**

De Commissie besteedt bijzondere aandacht aan plattelandsjongeren door middel van verschillende aanvullende initiatieven. In de langetermijnvisie voor plattelandsgebieden zijn belangrijke actiegebieden vastgesteld om sterkere, beter verbonden, veerkrachtigere en welvarende plattelandsgemeenschappen op te bouwen. Het bijbehorende EU-actieplan voor het platteland, dat dertig door de Commissie geleide acties op verschillende beleidsterreinen omvat, heeft tot doel de territoriale samenhang te bevorderen, innovatieve bedrijven aan te trekken, de toegang tot hoogwaardige banen te verbeteren, de ontwikkeling van vaardigheden te ondersteunen, te zorgen voor betere infrastructuur en diensten en de rol van duurzame landbouw en gediversifieerde economische activiteiten optimaal te benutten.

#### **Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps**

Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps omvatten maatregelen om de lidstaten te helpen meer kansarme jongeren te bereiken, waaronder jongeren die met geografische belemmeringen worden geconfronteerd. Tijdens het Europees Jaar van de Jeugd 2022 werden in het kader van de doelstelling "plattelandsjongeren vooruithelpen" ongeveer 13 000 activiteiten georganiseerd. Het jeugdpartnerschap tussen de EU en de Raad van Europa heeft een specifieke werkstroom voor het platteland ontwikkeld om de specifieke uitdagingen voor jongeren in plattelandsgebieden aan te pakken.

De programma's Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps houden eveneens rekening met de belemmeringen waarmee jongeren in landelijke en afgelegen gebieden worden geconfronteerd, zoals beschreven in de inclusie- en diversiteitsstrategie van de EU. Geografisch isolement, bijvoorbeeld van mensen die in plattelandsgebieden, op kleine eilanden en of in afgelegen of ultraperifere gebieden wonen, wordt uitdrukkelijk erkend als een mogelijke belemmering voor deelname. Jongeren die met dergelijke belemmeringen worden geconfronteerd, kunnen aanvullende financiële en praktische steun krijgen.

## **DiscoverEU**

---

<sup>3</sup> De NUTS-gegevens van het programma hebben alleen betrekking op landen en regio's die beschikbaar zijn in de Eurostat-dataset en omvatten derhalve niet alle aan het programma deelnemende derde landen. Daarnaast is de nauwkeurigheid van de gegevens voor NUTS-programma's 95 %.

<sup>4</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241120-2>.

Sommige acties hebben ook gerichte maatregelen:

- Bij DiscoverEU kunnen jongeren die op een eiland of in een afgelegen gebied wonen, gebruikmaken van alternatieve reismogelijkheden, eventueel ook per vliegtuig. De inclusiemaatregel DiscoverEU voorziet in extra steun voor mensen die anders misschien niet zouden kunnen deelnemen.
- In het kader van het Europees Solidariteitskorps bieden solidariteitsprojecten jongeren de mogelijkheid initiatieven te bedenken en uit te voeren die tegemoetkomen aan de behoeften van de lokale gemeenschap, waaronder activiteiten die het lokale culturele erfgoed en de lokale culturele tradities in stand houden, bevorderen en onder de aandacht brengen, waardoor zij de band met hun gemeenschap versterken.

## **Strategie voor rechtvaardigheid tussen de generaties**

In de strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid wordt gewezen op het belang van een territoriaal perspectief op intergenerationele rechtvaardigheid, waarbij wordt erkend dat de plaats waar mensen wonen een sterke invloed heeft op hun toegang tot onderwijs, cultuur, banen, huisvesting, diensten, digitale infrastructuur, mobiliteit en mogelijkheden voor democratische en maatschappelijke participatie. De strategie bevat een reeks maatregelen ter bevordering van intergenerationele rechtvaardigheid in alle gebieden, waaronder het initiatief “Voices of the Future” van de Commissie en het Comité van de Regio’s, waarbij lokale en regionale overheden worden uitgenodigd om de toekomst van hun regio’s mee vorm te geven.

## **Plattelandspact**

In de activiteiten van het plattelandspact wordt ook bijzondere aandacht besteed aan jongeren. Specifieke voorbeelden van EU-steun voor projecten voor plattelandsjongeren zijn te vinden op het platform voor het plattelandspact, zoals het Europese Jongerendorp (European Youth Village)<sup>5</sup>, 4H entrepreneurship<sup>6</sup> of het Starlightproject<sup>7</sup>. Eén voorbeeld op het gebied van cultuur is de financiering van de Europese Commissie via Leader voor het initiatief kleine Litouwse culturele hoofdsteden (SLCC)<sup>8</sup>, dat cultuur heeft gedecentraliseerd door de aandacht en middelen te verschuiven van grote steden naar kleine steden en dorpen in alle regio’s van het land. Meer in het algemeen heeft de Commissie een mechanisme voor plattelandstoetsing<sup>9</sup> gecreëerd om ervoor te zorgen dat belangrijke beleidsinitiatieven vanuit een plattelandsperspectief worden geëvalueerd. Dit wordt uitgevoerd via de richtsnoeren en de toolbox voor betere regelgeving. De actie “Ondersteuning van onderwijs-, opleidings-, jeugd-, sport- en vrijwilligersactiviteiten in plattlandsgebieden” in het kader van het EU-actieplan voor het platteland levert tastbare resultaten op. Daarnaast biedt de EU-strategie voor jongeren steun aan jongeren in plattlandsgebieden, met name via doelstelling nr. 6, “Plattlandsjongeren vooruithelpen”.

### **2. Beleid om de territoriale aantrekkelijkheid, de culturele infrastructuur en het recht om te blijven te versterken**

<sup>5</sup> [https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/european-youth-village-programme-rural-youth-empowerment-romania\\_en](https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/european-youth-village-programme-rural-youth-empowerment-romania_en).

<sup>6</sup> [https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/4h-entrepreneurship-supporting-rural-youth-start-businesses-finland\\_en](https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/4h-entrepreneurship-supporting-rural-youth-start-businesses-finland_en).

<sup>7</sup> [https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/starlight-project-opening-new-careers-rural-youth-through-learnings-about-astronomy\\_en](https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/starlight-project-opening-new-careers-rural-youth-through-learnings-about-astronomy_en).

<sup>8</sup> [https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/small-lithuanian-culture-capitals-bringing-arts-and-community-led-culture-rural-areas\\_en](https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/good-practice/small-lithuanian-culture-capitals-bringing-arts-and-community-led-culture-rural-areas_en).

<sup>9</sup> [https://rural-vision.europa.eu/action-plan/cross-cutting/rural-proofing\\_en](https://rural-vision.europa.eu/action-plan/cross-cutting/rural-proofing_en).

Het cohesiebeleid speelt een centrale rol bij het aanpakken van de uitdagingen van ontvolkte regio's, grensregio's en plattelandsgebieden. Voor de programmeringsperiode 2021-2027<sup>10</sup> financieren de fondsen van het cohesiebeleid, zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO)<sup>11</sup>, investeringen om het economische concurrentievermogen en de ontwikkeling van kmo's, onderzoek en innovatie, digitale en vervoersconnectiviteit en een eerlijke transitie naar een groenere samenleving te bevorderen. De fondsen van het cohesiebeleid dragen bij tot de toegang tot en de kwaliteit van essentiële diensten op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, gezondheidszorg en duurzame en betaalbare huisvesting, ook voor studenten en jongeren. Om regio's en gebieden die kampen met uitdagingen op demografisch gebied en op het gebied van aantrekkelijkheid beter te ondersteunen, heeft de Commissie in 2023 het Talent Booster Mechanism<sup>12</sup> gelanceerd. Samen met regio's en deskundigen heeft zij op maat gesneden oplossingen en tools, praktische bijstand, richtsnoeren en beste praktijken ontwikkeld om deze gebieden te helpen talent op te leiden, te behouden en aan te trekken. Daarnaast fungeert het platform voor het benutten van talent<sup>13</sup> als een centrum voor kennisuitwisseling.

Daarnaast streeft de Commissie ernaar de landbouw en het platteland aantrekkelijker te maken voor jongeren door middel van haar strategie voor generatievernieuwing in de landbouw<sup>14</sup>. De keuze om landbouwer te worden en te blijven hangt niet alleen af van de toegang tot grond, financiering, kennis en vaardigheden, maar ook van de levenskwaliteit op het platteland. Betrouwbare diensten, variërend van gezondheidszorg en kinderopvang tot vervoer, huisvesting en digitale connectiviteit, zijn essentieel voor jongeren om op het platteland te kunnen wonen en werken. Daarom kiest de Commissie voor een alomvattende aanpak van generatievernieuwing in de landbouw, waarbij de toegang tot land, financiering, kennis en vaardigheden wordt aangepakt en tegelijkertijd betere levens- en arbeidsomstandigheden in plattelandsgemeenschappen worden bevorderd.

### **3. EU-dataportalen en -tools voor het analyseren van de toewijzing van financiering** **Studie over financiering voor plattelandsgebieden in de EU**

In de studie over financiering voor plattelandsgebieden in de EU (2024)<sup>15</sup> werd de toewijzing van financiering voor plattelandsgebieden geanalyseerd. In de studie, die gericht was op het gemeenschappelijk landbouwbeleid, werd de samenhang met het EFRO en andere fondsen van het cohesiebeleid onderzocht. De informatie over het EFRO is uitgesplitst naar thematische doelstelling en naar lidstaat, en in de studie wordt gekeken naar de bijdragen aan regio's die worden geremd door onder meer demografische achteruitgang.

De initiële toewijzingen per soort regio (minder ontwikkelde regio's, overgangsregio's en meer ontwikkelde regio's) en per fonds (met inbegrip van het EFRO in elke lidstaat) zijn beschikbaar op het cohesiedataplatform<sup>16</sup> — opendataportaal voor de Europese structuur- en investeringsfondsen — en worden nader toegelicht in de specifieke historische gegevens over de initiële toewijzingen uit de EU-begroting voor het cohesiebeleid 2021-2027<sup>17</sup>.

<sup>10</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/2021-2027\\_nl](https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_nl).

<sup>11</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/funding/erdf\\_en](https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/erdf_en).

<sup>12</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform/talent-booster-mechanism\\_en](https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform/talent-booster-mechanism_en).

<sup>13</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform\\_en](https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform_en).

<sup>14</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52025DC0872>.

<sup>15</sup> [https://rural-vision.europa.eu/rural-vision/funding-eu-rural-areas\\_en](https://rural-vision.europa.eu/rural-vision/funding-eu-rural-areas_en).

<sup>16</sup> <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>.

<sup>17</sup> <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/2w8s-ci3y>.

## **EU-platform voor steden**

*Zoals aangekondigd in de EU-agenda voor steden<sup>18</sup> zal de Commissie in 2028 het “EU-platform voor steden” lanceren, dat toegankelijk is voor steden van elke omvang, waaronder kleinere gemeenten. Het platform zal verschillende vormen van steun coördineren en bijeenbrengen, zoals financieringsinstrumenten, capaciteitsopbouw en technische bijstand, kennisbronnen en digitale tools, om de toegang tot middelen te vereenvoudigen. Het platform zal een plaats zijn waar alle steden kunnen samenwerken. Het zal ondersteuning bieden bij het analyseren van hun behoeften door gebruik te maken van de meest recente beschikbare gegevens en tools, en bij capaciteitsopbouw, strategische planning en projectontwikkeling. Steden hebben al toegang tot middelen, netwerken en financieringsmogelijkheden op het EU-portaal voor steden<sup>19</sup>.*

## **4. EU-maatregelen ter ondersteuning van internationale culturele samenwerking**

### **Europese Cultuurruimten**

*De EU-vlaggenschipactie “Europese Cultuurruimten” is een sterk voorbeeld van EU-steun voor internationale culturele samenwerking. Het programma is oorspronkelijk door het Europees Parlement voorgesteld en heeft zich na succesvolle proeffasen ontwikkeld tot een volwaardige Creatief Europa-actie. Deze actie wordt sinds 2018 uitgevoerd door de nationale instituten voor cultuur van de EU (EUNIC) en gaat nu de vijfde fase in. Zij ondersteunt innovatieve modellen voor internationale culturele samenwerking, waardoor Europese culturele organisaties en hun partners gezamenlijke projecten kunnen ontwikkelen en de culturele betrekkingen over de landsgrenzen heen kunnen versterken.*

---

<sup>18</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025\\_nl](https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_nl).

<sup>19</sup> [https://regions-and-cities.ec.europa.eu/cities-portal\\_nl](https://regions-and-cities.ec.europa.eu/cities-portal_nl).